

Smluvní vztahy ve sportu. Profesionální sportovní smlouvy a jejich význam

JUDr. Petr Skryja, Ph.D., LL.M.

Co je to sportovní smlouva?

- Smlouva mezi hráčem, sportovcem vykonávajícím sportovní činnost a sportovním subjektem (tj. obvykle klubem, kde je tato činnost vykonávána).
- Na jedné straně z ní vyplývá povinnost sportovce poskytovat klubu své herní schopnosti, fyzické schopnosti, zdatnost atd., na druhé straně je zde povinnost klubu poskytnout mu jako protiplnění odměnu za jeho služby ve prospěch klubu a vytvořit mu podmínky, aby mohl obsah smlouvy naplnit.

Charakteristika sportovní smlouvy v ČR

- Z judikatury NS vyplývá, že sportovní smlouva je svým charakterem inominát (tedy tzv. nepojmenovaná smlouva).
- Zda se bude jednat o profesionální nebo amatérskou smlouvu je pak třeba posoudit podle toho, v jakém rozsahu činnost sportovec vykonává. Pokud ji vykonává každodenně, dlouhodobě a její výkon mu může ztížit nebo znemožnit výkon zaměstnání, bude se podle všeho jednat o profesionální smlouvu.
- Naopak pokud uzavře sportovec smlouvu se stanovenou odměnou „pár stovek“ za zápas, bude se jednat svým charakterem o amatérskou smlouvu.

Jedná se automaticky o pracovní smlouvu?

- Vše by nasvědčovalo tomu, že ano. Jedná se o závislou práci, klub je vůči hráči v nadřízeném postavení. (Srovnání viz § 3 zákoníku práce).
- Avšak!
- Podle judikatury (NSS 2 Afs 16/2011-78) nelze automaticky činnost profesionálního sportovce podřadit pod pojem závislá práce ve smyslu zákoníku práce.
- Důsledky?
- Je na sportovci, jaké podmínky si s klubem vyjedná a zda bude mít pracovní či jinou smlouvu. Nese to s sebou sice negativa (např. pokud sportovec je „poloprofesionálem“ a vynakládá v souvislosti se svou činností velké náklady, avšak nemá žádnou „jistotu“. Na druhou stranu současný výklad chrání kluby a jejich fungování (z finančního hlediska, větší flexibilita atd).

Jak typicky taková smlouva vypadá?

- Většinou se jedná o inominát podle § 1746 odst. 2 občanského zákoníku.
- Což znamená, že kromě obecných zásad obsažených v zákoně a právním řádu, případně předpisů dané sportovní organizace/federace ujednání mezi stranami nic nelimituje co do obsahu.
- Podpůrně se použije právní úprava příkazní smlouvy.

Příkazní smlouva

- Příkazní smlouva (mandatum) je smlouva, kterou se příkazník (mandatář) zavazuje, že pro příkazce (mandanta) obstará nějakou věc nebo vykoná jinou činnost. Příkazník může pracovat za odměnu, je-li předem dohodnuta nebo pokud je zejména vzhledem k jeho povolání obvyklá, jinak svou činnost vykonává bezplatně.
- Obecná úprava v § 2430 a souv.
- Je to jakási základní „šablona“, kterou lze inspirovat vlastní inomináty.

1. Práva a povinnosti stran

- Zde se stanoví závazek sportovce poskytnout klubu své schopnosti a závazek klubu k tomu vytvořit podmínky a poskytnout odměnu.
- Seznam povinností sportovce - typicky:
 - Účast na tréninku, zápasech, ...
 - závazek udržovat se v kondici, podrobit se lékařské péči na doporučení klubu,
 - dbát pokynů trenéra,
 - dodržovat soutěžní a disciplinární řád,
 - závazek mlčenlivost, dbát cti klubu,
 - souhlas s využitím práv osobní povahy (čímž se myslí zejména podobizny, záznamy atd. a jejich zpracování),
 - ...

2. Ustanovení o odměně

- Důležitá část smlouvy, časté je ujednání, které stanoví, že pokud sportovec onemocní či se zraní, odměna bude zkrácena či mu bude odepřeno právo na odměnu.
- Zároveň často smlouva nepovoluje jinou výdělečnou činnost.
- Proto je velmi důležité, aby si sportovci nezapomínali sjednat komerční pojištění.

2. Sankční ustanovení

- Pokud klub neplní svou povinnost hradit odměnu, vzniká sportovci právo vypovědět smlouvu. Avšak často je to problematické, protože kluby mívají tzv. přestupní termíny, tj. časové úseky, během kterých lze přestoupit. Proto sportovci často musí vypovědět a pak hrát pro klub nějakou dobu zadarmo, aby se udržel ve formě.
- K tomu viz *Bosman (C-415/93)*: Belgický hráč fotbalu, musel platit finanční kompenzaci svému bývalému klubu, u kterého už ani neměl smlouvu. ESD konstatoval: „Fotbalový průmysl je schopen při společném postupu zásadním způsobem ovládat ekonomickou sílu a ochránit se vzeprění individuálních hráčů či klubů, kteří se cítí poškození aplikací pravidel tohoto průmyslu.“
- Důsledek: Kluby nemají nárok po skončení smlouvy na žádnou finanční kompenzaci. Fotbalista může předběžně dohodnout na přestupu s novým klubem již 6 měsíců před skončením platné smlouvy.
- Časté bývá i tzv. výchovné, které musí zaplatit klub, kam přestupuje sportovec před dosažením určitého věku, který stanoví asociace. Pokud se žádný klub nenajde, mladý sportovec je nucen uzavřít smlouvu u stejného klubu. FIFA se to snaží regulovat.

Problematické dohody v praxi: dva příklady

- Fotbalová asociace České republiky:
 - ve své směrnici stanoví, že smlouvu uzavírá hráč v režimu OZ jako OSVČ. Problém: 1) neumožňuje omluvit se jinak, 2) je to v rozporu s předpisy UEFA, která ukládá národním asociacím některé povinné náležitosti sportovních smluv, mezi které patří i pojetí hráče jako zaměstnance a profesionální smlouvy jako smlouvy pracovní.
- Český svaz ledního hokeje:
 - problematické krácení odměny při zranění ,extrémně vysoké tabulkové výchovné při přestupu, vysoké pokuty vázané na porušení smlouvy atd.

Podobné problémy se týkají bohužel i ostatních sportů.